

Årsrapport 2023

Landbruksforvaltningen i Moss og Råde

Landbruksforvaltningen i
Moss og Råde

Moss og Råde kommuner har felles landbruksforvaltning organisert som interkommunalt samarbeid. Ansvarsområdet omfatter kommunale og statlige oppgaver som består av forvaltning, planlegging og rådgivning innenfor fagområdene jordbruk, skogbruk, arealforvaltning og viltforvaltning. Saker som skal behandles politisk legges fram henholdsvis for Samfunnsutvalget i Råde kommune og utvalg for natur, landbruk og miljø i Moss kommune. Landbruksforvaltningen har også ansvar for drift av de kommunale skogeiendommene og fallvilt i de to kommunene.

Ressursbruk og kostnadsfordeling skjer etter fordelingsnøkkelen: Moss 59 % og Råde 41 %. Arbeidsgiveransvaret ligger hos Moss kommune, etter at Rygge og Moss ble sammenslått 1. januar 2020.

Bemanningen i 2023 var som følger:

Harald Urstad	Landbrukssjef
Tore Opprud	Viltforvalter
Frida Skovdahl Hovland	Viltforvalter
Marius Myhre	Rådgiver skog
Egil Holmsen	Landbruksrådgiver
Morten Jensen	Landbruksrådgiver
Hanne Sælid	Landbruksrådgiver
Stine Lilleby	Landbruksrådgiver

I august overtok Frida Skovdahl Hovland som viltforvalter etter Tore Opprud. Frida er ansatt i en 50 % stilling. Marius Myhre har delt stilling med avdeling for natur, klima og bymiljø i Moss kommune. Stine Lilleby kom tilbake etter permisjon i august. Hanne Sælid fikk forlenget sitt vikariat ut 2024, da det ble innvilget ekstra midler i forbindelse med jordvernstrategiarbeidet. Egil Holmsen er engasjert på timeavtale tilsvarende 60 %. Avdelingen har totalt 4,6 årsverk i 2023, med tillegg for gjennomførte prosjekter.

Jordbruk gjennom 2023

Moss og Råde kommuner ble valgt ut til forvaltningskontroll (revisjon) av tilskuddsforvaltningen i jord- og skogbruk i 2023. Kontrollen ble gjennomført av Statsforvalteren i Oslo og Viken (SF) og ble gjennomført med fysiske og digitale møter, intervjuer og befaringer i felt. SF har gått igjennom omfattende dokumentasjon, rapporter fra fagsystemene og kontrollert enkeltsaker innenfor de ordningene som ble undersøkt.

Hovedinntrykket etter forvaltningskontrollen er at landbruksforvaltningen i Moss og Råde utfører sine oppgaver på en samvittighetsfull måte og med de beste intensjoner. Det er pekt på god enhetlig tilnærming til arbeidet med internkontroll, god og allsidig kompetanse og at rutinebeskrivelser er på plass. Det ble funnet 4 mindre avvik ved kontrollen som er lukket gjennom revidering av rutiner og opprydning i tilganger i fagsystemet. SF lukket avvikene og avsluttet saken etter tilbakemelding på utførte tiltak som svar på sluttrapporten. Etter anbefaling fra SF har landbruksforvaltningen i etterkant av kontrollen formalisert og inngått samarbeidsavtale med Våler kommune om bistand ved sykdom eller andre årsaker, en formalisert videreføring av mange års praksis.

Arbeidet med jordvernstrategi for Moss og Råde er startet opp i 2023 med politisk vedtak om utarbeidelse i begge kommuner. Dette blir et av de mest omfattende prosjektene som landbruksforvaltningen har ledet, og det er satt av vesentlige ressurser til strategiarbeidet. Det er satt opp plan for medvirkning og prosess og det er inngått samarbeidsavtale med NIBIO om kunnskapsgrunnlag for strategien. Arbeidet vil prege hele 2024 og man ser på flere forskjellige samarbeid for å forsøke å nå bredt ut med dette viktige budskapet. Mål for arbeidet er vedtatt strategi innen utgangen av 2024, men dette er et stramt skjema som må veies opp mot kvaliteten i arbeidet. Jordvern er sentralt for mange samfunnsinteresser som blant annet naturmangfold, klima, beredskap, og avrenning til kystbekker og Oslofjorden. Alle disse temaene vil bli adressert i prosjektet.

Produksjonstilskudd og avløserordningen

Antallet driftsenheter i jordbruket i Råde og Moss er forholdsvis stabilt fra år til annet. Likevel ser vi over tid at antallet aktive enheter er synkende. Fra år 2000 og frem til i dag har hver 3. gårdbruker i distriktet avsluttet jordbruksvirksomheten. Om lag halvparten av jordbruksarealet drives nå ved bortleie og driftsenhetene blir stadig større, et resultat av nasjonal politikk og rammevilkår i næringen. Til tross for dette har vi i Råde og Moss en større andel heltidsbønder enn i regionen og landet for øvrig. Forklaringen

på dette er de naturgitte gode forutsetningene som muliggjør potet- og grønnsaksdyrking. Landbruksforvaltningen har som mål å bidra til å videreutvikle og opprettholde et moderne og miljøvennlig jordbruk. Våre gode naturgitte forutsetninger gir oss et ekstra nasjonalt ansvar for nettopp dette. Det er utført befaringer og kontroll hos 20 søkere, dette tilsvarer 10 % av søknadene på produksjonstilskudd. Kontrollene ble fordelt på de to søknadsomgangene.

		Råde	Moss
Søknad om produksjonstilskudd	<i>Antall søknader</i>	105	85
	<i>Samlet tilskudd (kr.)</i>	27 204 225	30 026 597
Økologisk landbruk	<i>Økologiske bruk, lagt om eller under omlegging</i>	2	8
	<i>Areal, økologisk (daa.)</i>	279	2 843
Avløserordningen	<i>Antall søkere avløsertilskudd</i>	21	11
	<i>Tilskudd (kr.)</i>	1 208 838	713 126
	<i>Søkere, avløsertilskudd v/ sykdom</i>	0	2
	<i>Tilskudd (kr.)</i>	0	124 979

Tilskudd ved produksjonssvikt

Det har vært utfordrende værforhold i hele vekstsesongen 2023. Mai-juni var preget av sterk forsommertørke, og fra juli og ut resten av sesongen var det meget store nedbørsmengder. Vi har fått et stort antall meldinger om forventet produksjonssvikt og søknader på tilskudd ved produksjonssvikt. 10 % av meldingene ble kontrollert og et stort antall befaringer ble utført. Sammenlignet med 2018, som også var preget av tørke, ser det ut til at utbetalingene blir mindre i 2023.

		<i>Råde</i>	<i>Moss</i>
<i>Produksjonssvikt</i>	<i>Antall meldinger om skade</i>	72	36
	<i>Antall søknader på tilskudd ved produksjonssvikt</i>	63	19

Regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP)

1. januar 2023 ble ny forskrift om regionale miljøkrav gjort gjeldende. Miljøkravene har som formål å beskytte jordbruksarealer mot erosjon og avrenning ved hjelp av miljøvennlige driftsformer. Man kan søke RMP for å gjøre miljøtiltak på egen gård eller leiejord.

Tilskuddet har gått til redusert jordarbeiding, direktesåing av høstkorn, buffersoner langs bekker, fangvekster og gras på flomutsatte arealer.

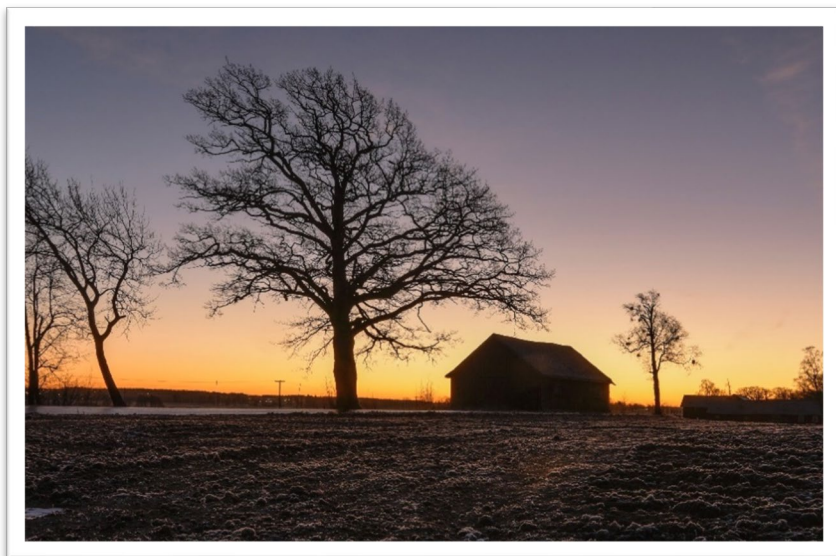
Det er utført befaringer og kontroll hos 8 søkere, dette tilsvarer 5 % av søknadene

		<i>Råde</i>	<i>Moss</i>
<i>Regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP)</i>	<i>Antall driftsenheter</i>	87	75
	<i>Tilskudd (kr)</i>	4 662 945	3 004 470

Kulturlandskap

Ny forvaltningsplan for Rygge utvalgte kulturlandskap

Deler av Rygge er et av 51 nasjonalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL). Landbruksforvaltningen har i 2023 jobbet med og ferdigstilt Forvaltningsplan for Rygge utvalgte kulturlandskap i samarbeid med styringsgruppen for området. I styringsgruppen sitter representanter for grunneierne, bondelaget, Rygge museum- og historielag samt byantikvaren. Planen har fått gode tilbakemeldinger og ble endelig vedtatt i første politiske møte i 2024 etter gjennomført høring. Den skal fungere som en rettleder for grunneiere knyttet til landbruket i Rygge UKL og forvaltningen som skal behandle søknader. Midlene i 2023 har gått til å ferdigstille forvaltningsplanen, istandsetting av bevaringsverdig bygning, rydding og gjenåpning av gamle beitearealer, skjøtselstiltak kulturminner, samling/kurs og deltakelse på UKL-samling.

Rygge utvalgte kulturlandskap	<i>Antall søknader</i>	10
	<i>Antall innvilgede søknader</i>	6
	<i>Midler (kr)</i>	1 002 656
	<i>Innvilget tilskudd (kr)</i>	1 002 656

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Ny strategi for Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) for 2023-2026 ble utarbeidet, sendt på høring og endelig vedtatt av begge kommuner i 2023. Dette er den første SMIL- og NMSK-strategien etter at Moss og Rygge ble slått sammen til én kommune. Den ivaretar de nye regionale miljøkravene som trådte i kraft i starten av 2023. Strategien gir mål og prioriteringer for tilskuddsmidler innen ordningene basert på lokale og regionale utfordringer.

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er å fremme natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensingen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene prioriteres ut fra vår lokale strategiplan for bruk av SMIL-midler.

		Råde	Moss
SMIL-midler	<i>Antall søknader</i>	9	11
	<i>Totalt kostnadsoverslag (kr.)</i>	1 109 305	3 094 421
	<i>Biologisk mangfold – kantslått, bekjempelse av fremmede arter, skjøtsel gårdsdammer (kr.)</i>	105 000	126 000
	<i>Tilgjengelighet / opplevelseskvalitet – skjøtsel alléer, steingjerder, fristilling eiker (kr.)</i>	70 000	438 500
	<i>Planer for miljøtiltak eller hydrotekniske planer – utbedring av hydrotekniske anlegg, fangdammer, etc. (kr.)</i>	510 600	1 171 950
	<i>SUM</i>		

		Råde	Moss
Drenering	<i>Antall godkjente søknader</i>	11	20
	<i>Innvilget tilskuddsbeløp (kr.)</i>	1 796 892	4 280 450

Næringsutvikling 2023

Investeringene har i år vært korntørker, potetlager, kjølelager til rotvekster, utvidelse av veksthus, flo og fjære-bord i veksthus, oppgraderinger i kalkunhus, oppgraderinger av flere vanningsanlegg, og planting av et felt med drueranker.

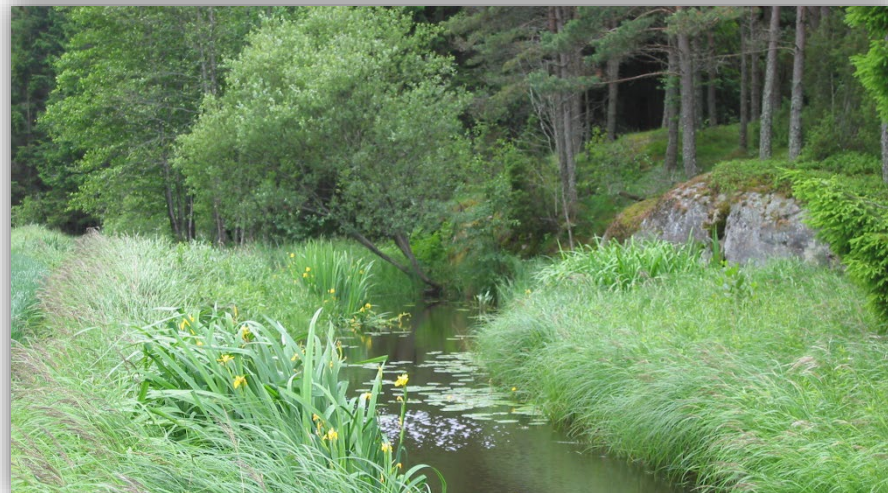
		<i>Råde</i>	<i>Moss</i>
<i>Søknader til Innovasjon Norge om etableringsstipend, investeringstiltak og tradisjonelle- og nye næringer</i>	<i>Antall søknader</i>	<i>4</i>	<i>7</i>
	<i>Samlet kostnadsoverslag (kr.)</i>	<i>13 401 500</i>	<i>48 452 000</i>
	<i>Innvilget tilskudd (kr.)</i>	<i>3 890 000</i>	<i>6 975 000</i>
	<i>Lån (kr.)</i>		<i>15 000 000</i>

Vi har behandlet 4 saker for Våler kommune med totalkostnad på kr 13 645 000 og innvilget tilskudd på kr 1 900 000 til to ammekufjøs, én korntørke, og produksjons- og lagerlokaler for den Sorte Havre.

Arealforvaltning og lovsaker

Kommunen er vedtaksmyndighet på de fleste saksområdene, unntatt odelsfrigjøring, hvor kommunen utreder og fremmer anbefaling for Statsforvalteren.

Landbruksforvaltningen deltar aktivt i faggruppe landbruk i vannområde Morsa/kyst-bekkene og vannområde Glomma sør, samt tilsynsutvalget for søndre Jeløy landskapsvernområde. I tillegg er avdelingen aktiv deltager i mange interne samarbeidsforum innen plan, miljø, klima og friluftsliv.

Landbrukslovsaker 2023	Antall saker om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter jordloven §9	2
	<i>Antall dekar omdisponert</i>	11,8
	<i>Antall andre saker etter jordloven</i>	13
	<i>Antall saker etter konsesjonsloven</i>	5
	<i>Antall andre saker</i>	18

Skogbruk

Alle eiendommer som har over 10 dekar produktiv skog, skal ha en skogfondskonto. Moss og Råde kommuner har henholdsvis 166 og 186 skogfondskontoer. Dette er en reduksjon fra året før pga. kontovedlikehold hvor vi har slått sammen kontoer hvor én skogeier har hatt flere skogfondskontoer. Det totale antallet skogeiendommer gjenspeiles ikke nødvendigvis direkte i antall skogfondskontoer, da mange landbrukseiendommer har mindre enn 10 dekar produktiv skog.

Avvirkningsstatistikken viser at avsetning til skogfond i 2023 utgjorde i underkant av 1,6 millioner kr. totalt for begge kommuner. Dette er midler som innbetales til skogfondskonto etter hogst og skal tilbakeføres til skogen gjennom for eksempel skogskjøtsel etter gjeldende forskrift om skogfond. Rentemidlene fra skogfondskontoene forvaltes i samsvar med forskriften og rentemiddelbudsjett.

Tiltak i skog dekket via skogfond utgjorde ca. 420 000 eks. mva. for Moss og ca. 615 000 eks. mva. i Råde. Av tiltakene som er berettiget tilskudd, har vi ungskogpleie og grøfterensk. Totalt ble det i begge kommuner gitt rett i underkant av kr. 140 000 i tilskudd. Det er også gitt tilskudd på tettere planting og suppleringsplanting, men dette er tilskudd som kommunen ikke selv har valgt og midlene i tilskuddet kommer ikke fra kommunens tilgjengelige tilskuddsmidler.

Skogskjøtsel

Gjennom året har vi deltatt på fagsamlinger med tema ungskogpleie. Det er bred enighet i fagmiljøet om at ungskogpleie er et av de viktigste tiltakene man kan gjøre i

skogen. Målet for vår region er å øke aktiviteten innen ungskogpleie da det er store arealer med behov for ungskogpleie hvor det dessverre ikke blir gjort skjøtsel. Selv om det er bred enighet om at tiltaket er viktig, er det mye diskusjon om hvordan man skal stimulere til økt aktivitet innen ungskogpleie. Som et virkemiddel for å øke aktiviteten og fremme tidlig ungskogpleie, har vi differensiert tilskuddsordningen, slik at det skal lønne seg å gjøre tidlig ungskogpleie. Dette ble vedtatt i SMIL- og NMSK-strategien for Moss og Råde i 2023.

Kontrollarbeid

Gjennom året ble det gjennomført 27 NMSK-kontroller. NMSK-kontroller er basert på en utført risikovurdering, og de gjelder på ordinære refusjonskrav på skogfond. Dette kan være tiltak som for eksempel ungskogpleie, planting og

grøfterensk. Samtlige med unntak av én sak ble godkjent. I tillegg har vi hatt 5 resultatkontroller. Resultatkontroll er en kontroll hvor vi sjekker av 53 forskjellige punkter om et hogsttiltak. Disse trekkes tilfeldig ut av Statsforvalteren. Vi hadde også 14 foryngelseskontroller. Dette er kontroller som kommer av at det er registrert hogst på en skogfondskonto, men hvor det ikke er registrert at det er kjøpt planter via samme skogfondskonto innen tre år. I mange tilfeller er alt i orden og grunnen til at det ikke er kjøpt planter er at det er tynning, naturlig foryngelse eller rett og slett en forglemmelse å levere refusjonskrav via skogfond.

Barkbiller

Også i år var det spenning knyttet til mengden barkbiller og hvorvidt billene ville klare å etablere to generasjoner. I følge NIBIO har forholdene ligget til rette for at to generasjoner biller kunne utvikle seg. Det er derfor viktig å fortsette å oppfordre skogeiere til å følge med i skogen og forsøke å avvirke eldre bestander som er svekket eller viser tegn til angrep av barkbiller.

Avvirkning

Avvirkningen var nesten halvert i Moss i 2023 sammenlignet med 2022. I Råde ser vi en svak økning på avvirket mengde tømmer. I Moss ble det avvirket 9 967 m³ til en verdi på kr. 5 149 285, mens det i Råde ble avvirket 19 980 m³ til en verdi av kr. 11 043 266.

I kommuneskogene i Råde ble det avvirket et parti etter ønske fra Fredrikstad klatreklubb. Det er en fjellvegg i Jerndalen hvor det er et strekk med en fjellskjæring som var interessant å klatre i. Vi har derfor hugd skogen som stod inntil denne fjellveggen slik at klatreklubben kunne få tilstrekkelig sikkerhetsmargin. I tillegg har Råde Jeger og fiskeforening søkt Råde kommune om å få sette opp nytt klubbhus. I den forbindelse bestilte vi hogst slik at byggesaken kunne gå sin gang. I tillegg ble det hugd tresikkert langs en høyspentlinje som går gjennom Jerndalen. Dette ble gjort i samarbeid med Elvia. Vi fikk også gjennom en tilfeldig samtale med Statsforvalteren vite at det mellom Jerndalen bruk og Jerndalsfjellet naturreservat var flere store løvtrær av osp og bjørk. Etter befaring i området gjorde vi en tynning/gjennomhogst i samråd med skogbruksleder.

Kurs og samarbeid

Vi er fortsatt en aktiv deltager i Østfold skogforum. Gjennom Østfold skogforum har Statsforvalteren tildelt midler til et prosjekt for å øke aktiviteten ungsogpleie. I den forbindelse har vi vært med på å utarbeide en strategi for økt aktivitet, og er ofte med som sparringspartner for leder i skogforumet. Skogselskapet i Østfold har startet et prosjekt for nye skogeiere. Her ønsker de å lage et kurs hvor den som er ny skogeier får opplæring og en viss kompetanse på hvordan skogen kan skjøttes og hvordan skogfond benyttes blant

annet. Vi er en av kommunene de ønsker å kjøre et pilotprosjekt i, og vi er positive til å støtte med midler.

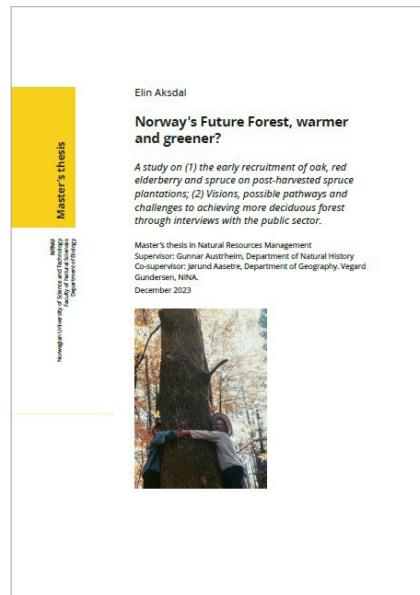
Skjøtselsplan

Feltarbeidet til skjøtselsplanen for kommuneskogene i Moss ble ferdig i løpet av høsten 2023. Biofokus har påtatt seg arbeidet med å utarbeide planen, og det virker som de har gjort flere interessante funn ved kommunens skog på Kureåsen. Vi opplever dialogen med Biofokus som veldig positiv og god, og ser fram til å se resultatet av kartleggingen!

NTNU

Vi har hatt minimalt med dialog med NTNU etter at feltarbeidet ble avsluttet sommeren 2022.

Studentene gikk da inn i en fase med analyse av data og skriving av selve oppgaven. I skrivende stund (januar 2024) har vi nylig fått oversendt den ene masteroppgaven, og fikk gledelig høre at den fikk god karakter. Vi vil i framtiden sette av tid til å lese gjennom oppgaven nøyer og lage en liten intern oppsummering av resultatene. Dette er etter tillatelse fra studenten som skrev oppgaven.

Skogbruksplaner

I 2023 ble det etablert en prosjektgruppe for skogbruksplaner i gamle Rygge kommune og Råde kommune. I styringsgruppen sitter det en skogeier fra Råde og en skogeier fra Rygge. I prosessen samarbeider vi med Fredrikstad kommune, hvor vi sammen har en styringsgruppe med totalt fire skogeierrepresentanter (Råde, Rygge, Fredrikstad og Hvaler). I tillegg er skogbruksledere fra Viken skog og Glommen Mjøsen skog representert, samt at skogbruksansvarlig fra Landbrukskontorene i Moss og Råde, Fredrikstad og fra Statsforvalteren, er med som rådgivere. Ved utgangen av 2023 ble det valgt leverandør for skogbruksplanene.

Forvaltningskontroll (revisjon) av tilskuddsforvaltningen i jord- og skogbruk i 2023

Landbruksforvaltningen i Moss og Råde ble i slutten av 2022 valgt ut til forvaltningskontroll av skogfondsordningen. Revisjonen ble utført av et selvstendig revisjonsfirma bestilt av Statsforvalteren. Revisjonen gikk ut på kontroll av rutiner og føringer i skogfondsystemet. Ingen avvik ble funnet, og endelig rapport ble mottatt i februar 2023.

Statsforvalteren hadde i tillegg en kontroll hvor de gikk gjennom samtlige skogfondssaker i 2022. De fant da en skogfondssak hvor samme tiltak hadde blitt levert og utbetalt to ganger, slik at det ble et avvik på kommunen. Avviket er løst ved at beløpet er tilbakebetalt fra skogeier, og rutinen er

oppdatert. I en annen sak var SF uenig i kostnaden på en godkjent sak om grøfting, men det var mer en kommentar enn et avvik. I tillegg hadde kommunen trolig lagt inn feil postering

på en sak (suppleringsplanting og ikke planting), men dette ble ansett som mindre vesentlig.

		<i>Råde</i>	<i>Moss</i>
<i>Aktivitet i skogbruket (privat og kommunal)</i>	<i>Avvirkning (m³)</i>	19 980	9 967
	<i>Planting inkl. supplerings (antall)</i>	60 178	43 591
	<i>Ungskogpleie (daa)</i>	182	264
	<i>Avvirkning i kommuneskogene (inkl. tynning)</i>	782	125
	<i>Skogfondsvedtak</i>	29	37

Vilt- og fiskeforvaltning

Viltforvaltningen har ansvar for tildeling av fellingstillatelser for elg og rådyr, samt koordinering av ettersøk/avliving av skadet vilt. Ved hjelp av en sentralbordapplikasjon viderekobles politiet eller melder til tilgjengelig personell i distriktet.

Tjenesten får gode tilbakemeldinger fra politiet. Det er i dag 12 oppdragstakere som løpende følger opp alle henvendelser til vakttelefon. I 2023 ble det gjennomført 2 fagsamlinger for oppdragstakerne i fallvilttjenesten.

Ville tilstander i kommunen

Viltforvaltningen opplever en stor arbeidsmengde i forbindelse med annen viltproblematikk, spesielt i tilknytning til bebygde områder. Gjennom året kommer det nesten daglig henvendelser med behov for tjenesten, og ofte flere ganger pr. dag. Dette gir et stort antall oppdrag gjennom året, og mest ressurskrevende er de om lag 150 rådyrpåkjørslene som skjer årlig. Det er generelt stor pågang av henvendelser om vilt som gjør skade på jord- og skogbruksareal i distriktet.

Landbruksforvaltningen legger ned mye arbeid i veiledning, saksbehandling og oppfølging av dette. Det er spesielt elg, rådyr, bever, grevling og fugler generelt som det knytter seg utfordringer til i så vel landbruket som i de bynære områdene.

Gåsebestanden i distriktet har økt merkbart de senere år, og det er utarbeidet forvaltningsplaner for alle distriktets kommuner. De store gåsebestandene skaper store utfordringer for lokale grunneiere, og det har vært sett på hvilke tiltak som kan iverksettes og organiseres for å dempe konflikten. Landbruksforvaltningen veileder grunneiere og overvåker problematikken aktivt og er involvert i utarbeidelse av nye planer.

Fallvilt

Fallvilttjenesten har så langt aktivt bidratt inn i prosjektet gjennom prøvetaking av rådyr, herunder delproblemstilling 2 av prosjektet. Prøvene tas fra rådyr med diaré, i tillegg til prøver fra en referansegruppe med friske dyr. Dette sendes inn til analyse hos veterinærinstituttet, i håp om å få mer informasjon om sykdommen.

Redd kalven

I 2023 gjennomførte vi 20 droneflyvninger på søk etter rådyrkalver før slåttene i jordbruket. 14 kalver ble båret ut av enga og reddet fra slåmaskinen. Tiltaket er i regi av viltforvaltningen, og er et kostnadsfritt tilbud til bøndene som skal kjøre slått. I 2023 fikk vi i tillegg med oss en erfaren dronepilot, noe som har bidratt til å profesjonalisere og styrke «Redd kalven-prosjektet». Prosjektet, som er viktig av dyrevelferdsmessige hensyn, har fått mye positiv oppmerksomhet og omtale i lokal media.

Forskningsprosjekt

Vi har kommet langt på vei i vårt samarbeid med Sørøst-Norge (USN) med forskning på rådyr i urbane strøk. Rådyrprosjektet har følgende delproblemstillinger:

1. Evaluere om det finnes en forskjell i livshistorie mellom rådyr i urbane og rurale områder og rådyrets bruk av rom og tid langs en gradient fra tettbebygde til mer rurale områder. Økt kunnskap om forvaltning av rådyr i tettbebygde områder og reduksjon i viltpåkjørsel.
2. Økt kunnskap om rådyrdiaré og effekten på bestanden og nasjonal oversikt av fordeling av sykdommen in Norge.
3. Økt forståelse av atferd og overlevelsesrate av killinger som har blitt flyttet og etablering av en langtidsstudie om overlevelse av rådyr.

Under delproblemstilling 1, der målet er mer kunnskap om forvaltning av rådyr i tettbygde områder, har vi planlagt for et GPS-merkeprosjekt av urbane rådyr i Moss. Målet er å merke 20 rådyr i tettbygde områder med GPS-sender i løpet av vinteren 2024.

Fugleinfluensa

I august ble alle landets kommuner bedt om å forberede seg på en eventuell pandemi blant villfugl, såkalt aviær fugleinfluensa.

Landbruksforvaltningen innhentet informasjon fra Mattilsynet, og utarbeidet en fagplan beredskap for fugleinfluensa. Fagplanen beskriver roller og ansvar, håndtering av døde fugler, ulike tiltak og generell informasjon. Fallvilttjenesten ble kurset innenfor smittevern og orientert om praktisk gjennomføring og innsamling av døde fugl ved et eventuelt utbrudd.

Jegerprøven

Viltforvaltningen har ansvar for å arrangere jegerprøveeksamen. Hele 106 nye jegere fra Moss og Råde avla eksamen i 2023.

Jakt

For Råde er det i 2023 solgt 8 jaktkort til kommunens innbyggere for jakt i kommuneskogen, og på Sletterøyene er det solgt totalt 33 jaktkort. I 2023 ble det utdelt færre fellingstillatelser på elg enn tidligere år. Dette er på bakgrunn av elgstammens negative utvikling på Øst- og Sørlandet. Totalt ble det felt bare 12 elg i Moss og Råde. Av alle fellingstillatelser gitt på rådyr, ble det felt om lag 50 % av utdelt kvote.

		Moss	Råde
Fellingsstatistikk 2023	<i>Antall jaktområder elg</i>	4	4
	<i>Antall jaktområder rådyr</i>	62	76
	<i>Fellingstillatelse elg</i>	9	18
	<i>Fellingstillatelse rådyr</i>	261	208
	<i>Antall elg felt</i>	1	11
	<i>Antall rådyr felt</i>	136	103